

Arvioinnin aamupäivä 1.9.2022

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelma

Ohjelma

- 9.30-9.45 Lyhyesti syksyn arvioinnista, Laura Parviainen ja Heidi Muurinen THL
- 9.45-10.30 Kevään 2022 arvioinnin tuloksia, Juha Koivisto THL

Kommentteja ja kysymyksiä

Ohjelman arviointikokonaisuus syksyllä 2022

8/2022	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen arviointi julkaistu (tilanne koko maan tasolla keväällä 2022) https://www.julkari.fi/handle/10024/144981
1.9.2022	Arvioinnin aamupäivä
30.9.2022	Hankkeiden oma-arvioinnit Innokylään
30.9.2022	Kansalliseen kyselyyn vastaaminen

Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen arviointi v. 2023-2026

1/2023	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisen arvioinnin julkaisu (tilanne yhteistyöalueittain ja koko maan tasolla syksyllä 2022)
8/2023	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisen arvioinnin julkaisu (tilanne koko maan tasolla keväällä 2023)
10/2023?	Hankkeiden oma-arvioinnit (syksyn 2023 tilanne) Kansalliseen kyselyyn vastaaminen
2024	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisen seuranta-arvioinnin julkaisu (tilanne yhteistyöalueittain ja koko maan tasolla syksyllä 2023)
2025	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisen seuranta-arvioinnin julkaisu (tilanne yhteistyöalueittain ja koko maan tasolla syksyllä 2024)
2026	Hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisen seuranta-arvioinnin julkaisu (tilanne yhteistyöalueittain ja koko maan tasolla syksyllä 2025)

Oma-arvioinnin tekeminen syksyllä 2022

- Syksyn 2022 oma-arviointi tehdään syksyn tilannetta koskien.
 - Myös lähtötilanteen oma-arviointi uusien kehitettävien asioiden osalta raportoidaan syksyn oma-arvioinnissa.
- Syksyn oma-arviointi raportoidaan lisäämällä uudet arviointitiedot syksyn 2021 oma-arviointiraporttiin
 - Samalla kevään ja syksyn 2021 tilannetta koskevat tiedot voi poistaa
 - Lähtötilannetta syksyllä 2020 koskevia tietoja ei poisteta, vaan niiden perään lisätään uusien kehittämiskokonaisuuksien lähtötilannetta koskevat tiedot.
- Oma-arviointiraportti tallennetaan Innokylään hankkeen omaan työtilaan viimeistään 30.9.2022.
 - Oma-arviointeja käytetään STM:n ja hyvinvointialueiden välisissä neuvotteluissa
- Lisäksi tehdään tiivistelmä hankkeen oman Innokylän työtilan arvioinnin Tuotokset ja tulokset –kohtaan, kuten ennenkin
 - Tiivistelmään tehdään neljä osiota, yksi tekstikappale jokaisesta hyötytavoitteesta – Innokylään on lisätty valmiiksi otsikot näille tiivistelmän tekstikappaleille
 - Tiivistelmään vain arvioinnin tulokset ja tulkinnat, ei tiedonkeruun tapoja tai pelkkää dataa

Muut tiedonkeruut syksyllä 2022

1. Arviointikyselyn palautus 30.9. mennessä

- Kysely jaettu alueille kesäkuussa 2022 aluekoordinaattorien kautta
- Kysely webropolissa:
<https://link.webropol-surveys.com/Participation/Public/2e533c88-62c0-43fa-b97f-94287cbec34c?displayId=Fin2573849>

2. Psykososiaalisia menetelmien käyttöönoton etenemistä koskevat tiedot kootaan koordinaatiohankkeiden hankesalkusta, ei erilliskyselyllä

- Yliopistosairaalat kokoavat seurattavat tiedot hyvinvointialueittain Excel-pohjaan, jota tarkennetaan parhaillaan koordinaatiohankkeiden edustajien kanssa
- Syksyn 2022 arviointia varten tiedot poimitaan hankesalkkuraportista 7.11.2022

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi

Kevään 2022 arvioinnin keskeisiä tuloksia

Juha Koivisto
Heidi Muurinen
Laura Parviainen

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden arviointi

- THL vastaa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallisesta seurannasta ja arvioinnista sekä arviointitulosten julkaisemisesta.
- THL:n toteuttama seuranta ja arviointi on ns. **kehittävää arviointia**, jonka tarkoituksena on tukea alueellisissa valtionavustushankkeissa tehtävää kehittämistyötä ohjelman hyötytavoitteiden suuntaisesti.
- Ohjelman toimeenpanon tukea suunnataan arviointitulosten perusteella.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteet

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
5. Kustannusten nousun hillitseminen

Arviointikehikko

THL seuraa ja arvioi ohjelman hyötytavoitteiden toteutumista:

- 1) Kansallisilla mittareilla (Avohilmo, Sotkanet, terveytemme.fi, Valtionhallinnon hankesalkku) THL seuraa hankealueilla muutosta suhteessa ohjelman hyötytavoitteisiin. Alueellisille hankeorganisaatioille lähetettävällä kyselyllä täydennetään kansallisiin mittareihin liittyviä puutteita.
- 2) Alueellisten hankekokonaisuuksien oma-arviointien avulla THL seuraa hankealueilla toteutettuja kehittämistoimenpiteitä, kuten uusien toimintamallien ja ratkaisujen toimeenpanoa ja käyttöönottoa sekä niiden avulla saavutettuja tuloksia.

→ Tulkintoja ja arviointia siitä, miten kehittämistoimet ovat edesauttaneet ohjelman hyötytavoitteiden saavuttamisessa.

Kevään 2022 arviointi

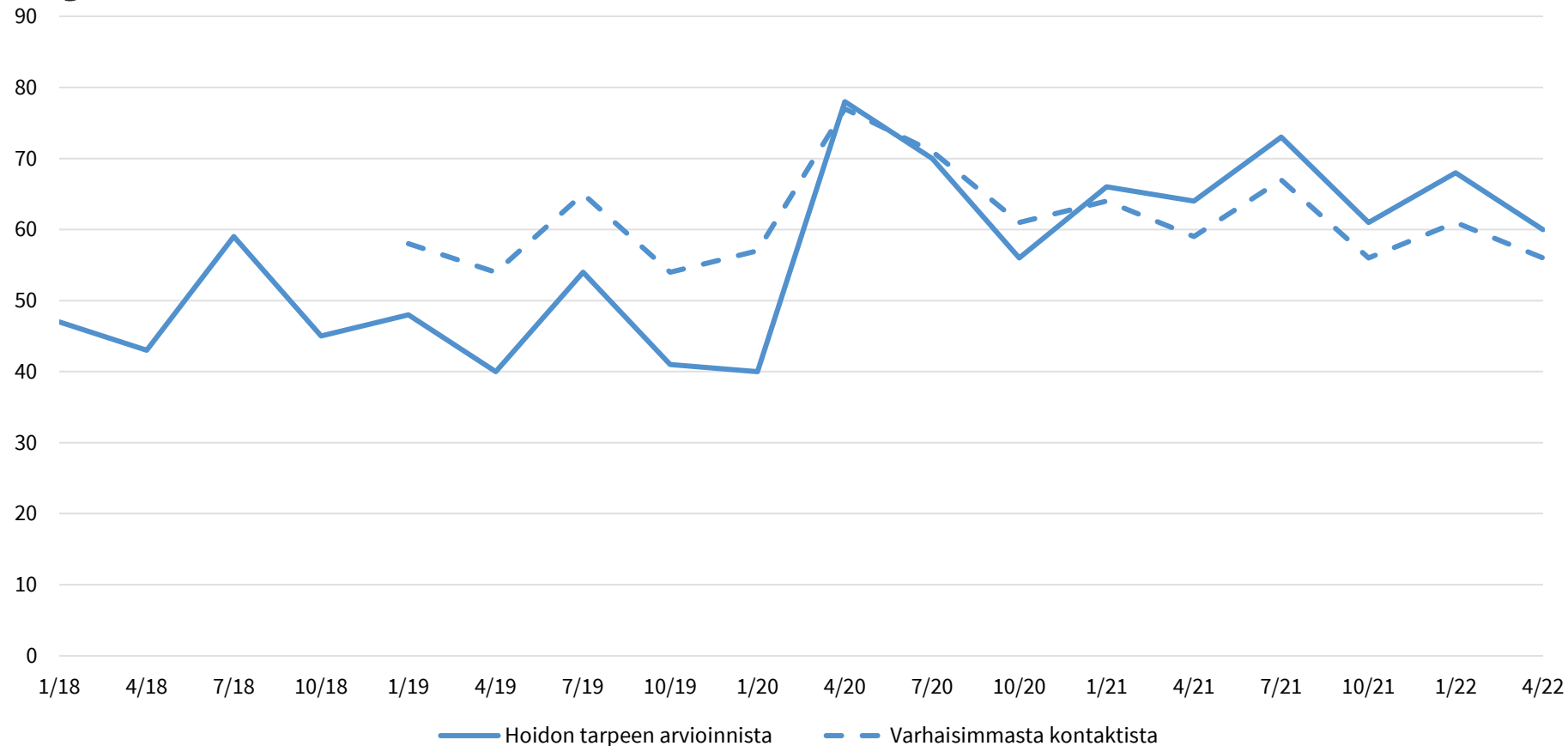
Kevään 2022 arviointi toteutettiin koko maan tasolla

- kokoamalla kansalliset mittaritiedot THL:n tilastotietokannoista, pääasiassa vuoden 2021 tiedot,
- kokoamalla valtionhallinnon hankesalkusta nuorten psykososiaalisten menetelmien koulutukseen liittyvät tiedot.

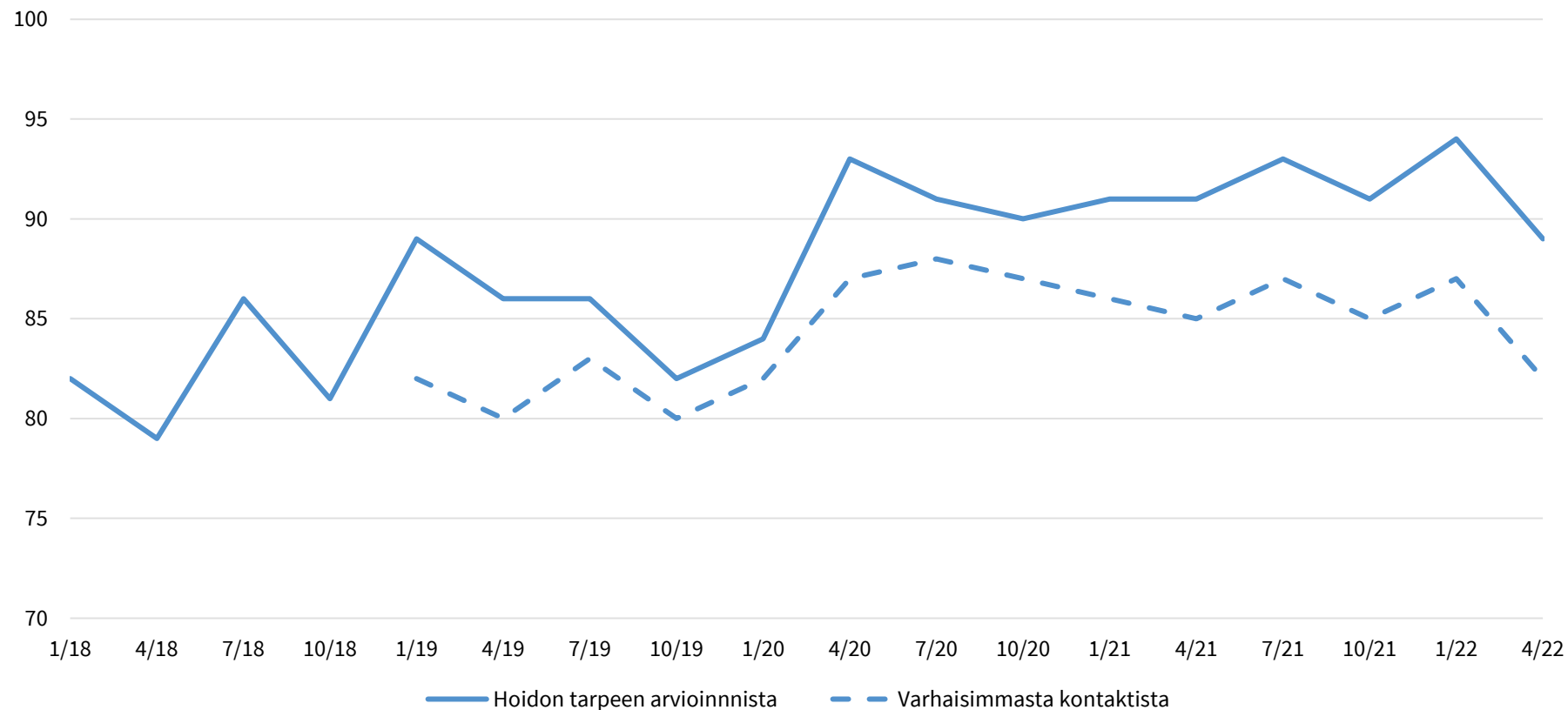
Keväällä toteutettu seuranta ja arviointi arvioi pääasiassa tilannetta vuoden 2021 osalta. Hoitoonpääsyttöjen ja nuorten psykososiaalisten menetelmien koulutustietojen osalta arviointi koskee kevättä 2022.

Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

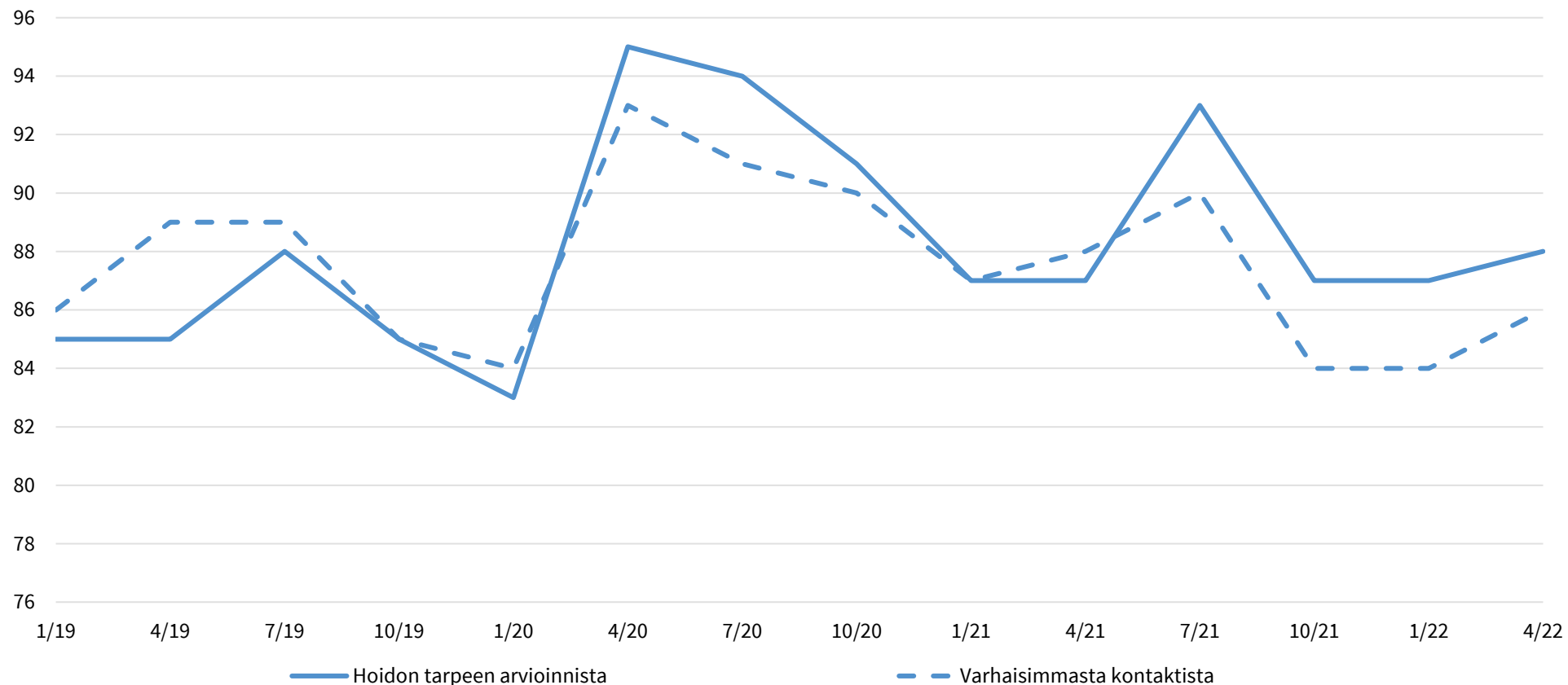
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika 0-7 vrk hoidon tarpeen arvioinnista ja varhaisimmasta kontaktista / % toteutuneista käynneistä

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon sairaan- /terveydenhoitajan kiireettömän käynnin odotusaika 0-7 vrk hoidon tarpeen arvioinnista ja varhaisimmasta kontaktista / % toteutuneista käynneistä

Perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon hammaslääkärin kiireettömän käynnin odotusaika 0-90 vrk hoidon tarpeen arvioinnista ja varhaisimmasta kontaktista / % toteutuneista käynneistä

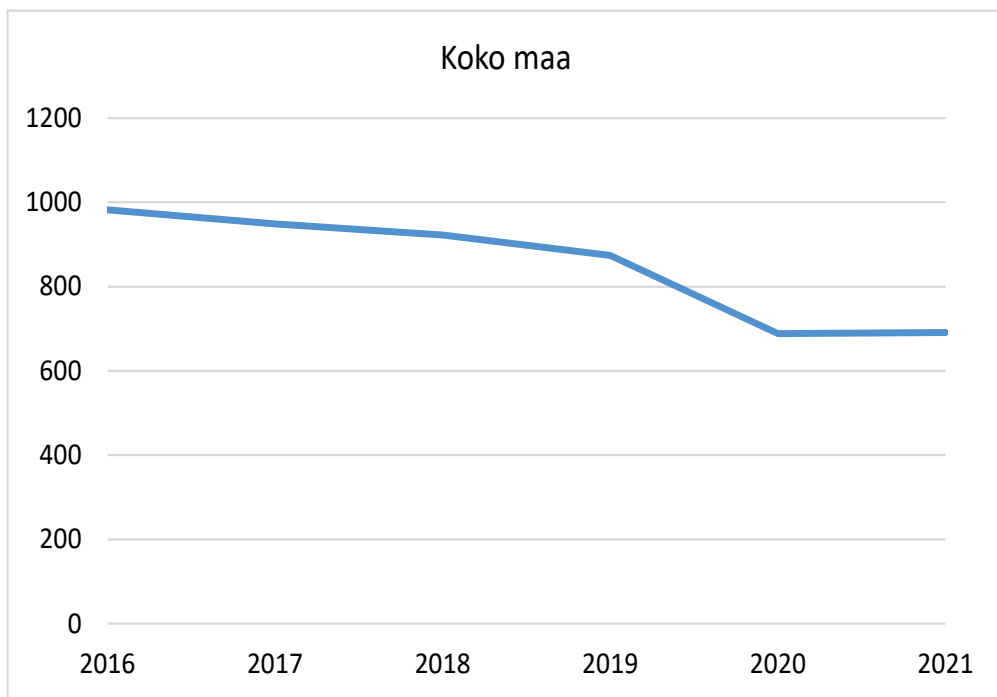

Hoidon jatkuvuus

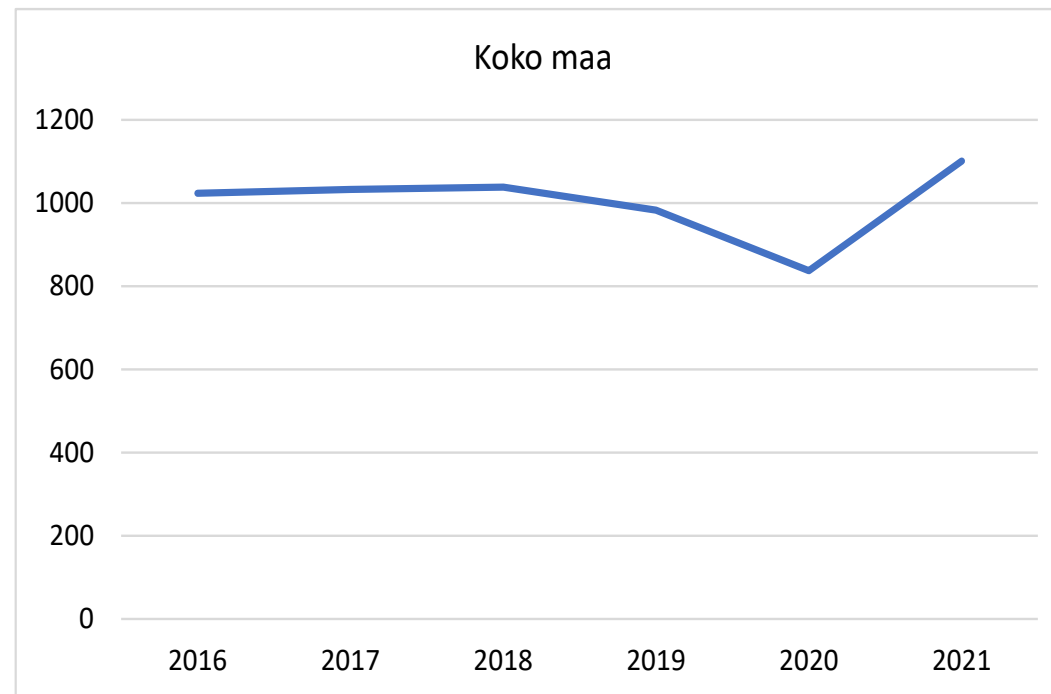
		2018	2019	2020	2021
Asioi aina tai usein saman lääkärin kanssa (%), FinSote	Koko maa	40,2		36,8	
Asioi aina tai usein saman hoitajan kanssa (%), FinSote	Koko maa	32,1		29,6	
Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä, COCI-indeksi	Koko maa		0,37	0,34	0,31
Hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitajakäynneillä, COCI-indeksi	Koko maa		0,24	0,2	0,16
Monisairaiden hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä, COCI-indeksi	Koko maa		0,37	0,34	0,31
Monisairaiden hoidon jatkuvuus perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitajakäynneillä, COCI-indeksi	Koko maa		0,25	0,22	0,18

Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon käynnit

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynnit yhteensä / 1000 asukasta

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon muut kuin lääkärikäynnit yhteensä / 1000 asukasta

Etäasiointikäynnit, % perusterveydenhuollon avohoidon käynneistä

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koko maa	Miehet	19,3	19,0	19,4	20,6	28,0	21,5
	Naiset	20,8	20,8	21,5	22,9	30,0	23,9
	Yhteensä	20,2	20,1	20,6	22,0	29,2	22,9

Lapsiperheiden palvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Koko maa	1,9	2,4	2,3	2,5	2,3	2,4
Perheitä lastensuojelun kotipalveluissa, % lapsiperheistä	Koko maa	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Perheitä lapsiperhepalveluiden perhetyössä, % lapsiperheistä	Koko maa	2,3	2,5	3,1	3,3	3,1	2,9
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä	Koko maa	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,6
Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4

Mielenterveysasioinnit

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0–12-vuotiasta	Koko maa	300,9	329,1	342,6	354	362,2	379,8
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13–17-vuotiasta	Koko maa	1041	1157,1	1174	1187,7	1216,1	1262,2
Psykiatrian laitoshoidon 13–17-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä	Koko maa	7,9	9,3	9,3	9,6	9,8	10,3
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttäneitä	Koko maa	526,6	565,6	577	576,9	561,6	571,6

Hankeaikana toukokuuhun 2022 mennessä nuorten psykososiaalisiin menetelmiin koulutetut

Koulutetut menetelmät	Etelä-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	Sisä-Suomi	Länsi-Suomi	Koko maa yhteensä
IPC-N -osaaja	338	422	238	250	56	1304
IPC-N -menetelmäohjaaja	12	17	12	4	4	49
CoolKids-osaaja (nuoret)	174	31	29	6	12	252
CoolKids-menetelmäohjaaja (nuoret)	1	3		2	1	7
IPT-N-osaaja			35			35
Kognitiivisen intervention osaaja					141	141

Päihdehuollon avopalveluiden ja laitoshoidon asiakkaat sekä päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta	Koko maa	8,2	8	7,4	7	6,1	5,8
Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta	Koko maa	2,8	2,8	2,8	2,8	2,6	2,2
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta	Koko maa	2,4	2,4	2,3	2,2	2,0	1,7

75 vuotta täyttäneiden kotihoito ja asumispalvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	90,9	91,1	91,3	91,7	91,9	92,6
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	4,7	4,8	4,8	4,8	4,6	4,6
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	17,2	17,4	17	16,5	15,9	
Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	7,3	7,5	7,6	7,3	7,3	6,7

85 vuotta täyttäneiden kotihoito ja asumispalvelut

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kotona asuvat 85 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	80,6	81,2	81,4	82,3	82,4	83,5
Omaishoidon tuen 85 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	6,7	6,9	7,1	6,8	6,7	6,9
Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 85 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	34,7	34,5	34,5	33,6	32,8	
Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	2,1	1,8	1,7	1,6	1,7	1,8
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 85 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä	Koko maa	15,6	15,9	16,3	15,8	16,1	15,2

Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

Asiakastyytyväisyys suun terveydenhuollon palveluihin (THL:n asiakaspalautekysely)

		2016	2018	2021
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Kohtaaminen, asiakaspalvelu	Koko maa	4,8	4,8	4,8
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Osallistuminen päätöksentekoon	Koko maa	4,7	4,7	4,7
Suun terveydenhuollon asiakastyytyväisyys: Palvelun hyödyllisyys	Koko maa	4,8	4,8	4,9
Suun terveydenhuollon asiakkaiden palvelun toteutuminen kohtuullisessa ajassa	Koko maa	4,6	4,6	4,6

Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen

Päivystyskäynnit perusterveydenhuollossa (ml. yhteispäivystys) / 1 000 asukasta

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koko maa	Miehet	363	356	378	359	336	409
	Naiset	444	437	464	439	417	488
	Yhteensä	404	397	421	399	377	449

Terveyskeskuslääkärin vastaanotolla yli 10 kertaa vuodessa käyneet, % terveyskeskuslääkärin vastaanotolla käyneistä

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Koko maa	Miehet	0,8	0,9	0,8	0,7	0,5	0,4
	Naiset	1,3	1,3	1,3	1,1	0,7	0,6
	Yhteensä	1,1	1,1	1,1	0,9	0,6	0,5

Johtopäätökset 1/2

- Ohjelman hankkeet olivat keväällä 2022 suunnilleen ohjelmakauden puolivälissä. Kehittämistyön tulokset eivät vielä voi juurikaan näkyä vuoden 2021 osalta päivittyneissä hyvinvointialuetasoisissa seurantatiedoissa, koska tämä edellyttää kehitettyjen toimintamallien ja ratkaisujen laajamittaista skaalausta kokonaisille hyvinvointialueille.
- Vuosi 2023, jolloin uudet hyvinvointialueet aloittavat, on ratkaiseva siltä osin, että kehitetyt uudet toimintamallit ja ratkaisut saadaan vietyä käytäntöön laajamittaisesti ja että kehittämistyön tulokset alkavat pikkuhiljaa näkyä seurattavissa tilastotiedoissa (toivottavasti) hyötytavoitteiden suuntaisesti. Tämä edellyttää sote-keskus -hankkeiden ja hyvinvointialueiden johdon tiivistä yhteistyötä ja suunnittelua.

Johtopäätökset 2/2

- Kehitettyjen ja levitettävien toimintamallien ja ratkaisujen osalta ei riitä, että on arvioitu niiden toimivan, vaan on lisäksi oltava ymmärrystä siitä, millaisten edellytysten ja ehtojen sekä ratkaisujen keskeisten elementtien on toteuduttava, jotta ne saadaan toimimaan eri puolilla hyvinvointialuetta.
- Kansallisessa arvioinnissa seurattavissa mittareissa on näkyvissä muutostrendejä, jotka ovat alkaneet jo ennen sote-keskus -ohjelmaa, ja toisaalta muutosta, joka on ennen kaikkea koronapandemian tuottamaa. Lisäksi muutosta ovat voineet tuottaa muut sote-keskus -ohjelman ulkopuoliset tekijät.
- Sote-keskus -ohjelmalla tulee pitkällä juoksulla olemaan oma merkityksensä muutokseen, mutta sen arviointi, mikä muutoksessa on juuri sote-keskus -ohjelman aikaansaannosta, tulee olemaan haasteellista, koska monet tekijät tuottavat muutosta (tai ylläpitävät muuttumatonta tilannetta) yhtäaikaisesti.

Kansallisen arvioinnin raportit

[Koivisto, J., Muurinen, H. & Parviainen, L. \(2021\) Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi: Lähtötilanne. THL, Työpaperi 3/2021.](#)

[Koivisto, J., Muurinen, H. Syrjä, V. & Parviainen, L. \(2021\) Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi: Kevät 2021. THL, Työpaperi 20/2021.](#)

[Koivisto, J. & Muurinen, H. \(2022\) Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi: Syksy 2021. THL, Työpaperi 07/2022.](#)

[Koivisto, J., Muurinen, H. & Parviainen, L. \(2022\) Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen kansallinen seuranta ja arviointi: Kevät 2022. THL, Työpaperi 40/2022.](#)

Lue lisää

soteuudistus.fi

thl.fi/sote-uudistus
» Tulevaisuuden sosiaali-
ja terveystyökeskus

Seuraa aihetta somessa
#sote #tulevaisuudensote

